

УДК 378.011.3-051:62]:745/749

DOI: 10.31499/2307-4914.19.2019.173961

ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЇ

Вересоцька Наталія, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики технологічної освіти та комп'ютерної графіки, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

ORCID: 0000-0001-6778-9892

E-mail: veresotscka@ukr.net

У статті розглядається використання засобів декоративно-ужиткового мистецтва у процесі формування креативної компетентності майбутніх вчителів технологій. Аналізуються різні аспекти тлумачень змісту категорії «творчість», «творчі здібності», «креативність», «креативна компетентність», висвітлюється сутнісний зміст креативної компетентності у контексті трудової підготовки. Розкрито основні компоненти креативної компетентності майбутніх учителів технології засобами декоративно-ужиткового мистецтва при формуванні творчої особистості студентів технологічної освіти.

Ключові слова: компетентність, креативність, креативна компетентність, творчість, творчі здібності, творча особистість, декоративно-ужиткове мистецтво, технологічна освіта, трудове навчання.

DECORATIVE AND APPLIED ARTS AS A FORM OF BUILDING THE CREATIVE COMPETENCE OF THE INTENDING TECHNOLOGY TEACHER

Veresotska Nataliia, Ph.D. in Pedagogics, Senior Lecturer of the Department of Theory and Methods of Technological Education and Computer Graphics State Higher Educational Establishment “Pereyaslav-Khmelnytsky Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University”.

ORCID: 0000-0001-6778-9892

E-mail: veresotscka@ukr.net

The article considers the use of decorative and applied arts in the process of building the creative competence of the intending technology teachers. Different aspects of interpretation of such categories as “creativity”, “creative abilities”, “creative competence” are analyzed. The essence of the creative competence in the context of labor training is highlighted. The views of contemporary researchers on the development of the creative personality in the multimedia environment are analyzed. The main ways to develop the creative competence of the intending technology teachers are revealed. The main components of the creative competence of the intending technology teachers by means of decorative and applied arts in the formation of the creative personality of technology students are revealed. Examples of presenting the educational material on discipline “Decorative and applied arts in technology lessons” are given for students of the specialty “Technological Education” using the means of decorative and applied arts. It is substantiated that decorative and applied arts as a source of people’s

culture and the form of creative activity is the main content component of training of intending technology teachers. Positive and negative aspects of decorative and applied arts in building the creative personality of technology students are revealed.

The following components of the subject competence of the intending technology teacher are considered: the ability to apply knowledge of modern technologies, graphic literacy, artistic and aesthetic education, artistic and professional skills, practical skills and design skills, design, production activities in the design and manufacture of products, psychological and pedagogical culture.

Keywords: *competence, creativity, creative competence, creative abilities, creative personality, decorative and applied arts, technological education, labor training.*

У суспільстві посилюється особлива увага до виховання та навчання підростаючого покоління, як творчих особистостей, які мають зберегти історичну спадкоємність художньої майстерності й на цій основі розвивати народну творчість з урахуванням художніх технік, орнаментів, кольорів, у яких відображається етнічна культура й свідомість народу. Важливою особливістю сучасної педагогічної науки і практики є те, що має бути не тільки досконалий рівень певної професійної підготовки майбутнього вчителя технології, а й спрямованість його духовної свідомості, естетичної культури та розвинена креативна компетентність [4].

В ефективності цього процесу значне місце посідає декоративно-ужиткове мистецтво як засіб формування естетичної свідомості людини, що впливає на інтелектуальну, розумову, емоційну сферу і сприяє гармонійному розвитку особистості, допомагає пізнати світ і знайти своє місце в ньому.

Саме декоративно-ужиткове мистецтво на уроках технології виконує специфічну, властиву лише йому функцію, яка полягає в тому, що воно розкриває перед особистістю світ реально-існуючої краси, яка приносить естетичну насолоду, відіграє значну роль у формуванні переконань, поглядів, норм і правил поведінки, є джерелом духовного багатства, стимулом активного життя [2].

Завдяки декоративно-ужитковому мистецтву здійснюється зв'язок поколінь і через задоволення художніх потреб реалізується соціальне призначення мистецтва. Цінність будь-якого мистецтва, зокрема і декоративно-ужиткового, визначається багатством засобів, за допомогою яких втілюються певні ідеї. Завдяки засобам реалізується естетичне призначення ужиткових речей. Від співвідношення їх елементів, від їх порядку, рівноваги, гармонії залежить можливість їх подальшого розвитку [3].

Проблеми, пов'язані з дослідженням становлення креативної особистості вчителя, його основних рис, стилю мислення, діяльності, розглядалися в працях багатьох дослідників: Ю. Азарова, Ю. Бабанського, Б. Бриліна, Р. Гуревича, І. Зязюна, В. Кан-Калика, С. Сисоєвої, М. Сметанського, Г. Тарасенко, Н. Тверезовської та ін. [2; 3; 4; 5; 13].

Методику розвитку творчого мислення в процесі вивчення трудового навчання досить повно відображено в працях: Ю. Кулюткіна, З. Слєпкань, С. Губи, Б. Ерднієва, Д. Кліменченка, Д. Антонова, М. Жалдака, Т. Міракової, Л. Левченко, В. Осінської, Р. Хазанкіна, О. Матяш та інших науковців [6; 7; 12; 13].

Творчість, креативність у процесі вивчення трудового навчання представлено дисертаційними та монографічними дослідженнями Г. Дідик, Т. Зайцевої, І. Іванова, Г. Колінець, Е. Лодзинської, В. Оганєсяна, Я. Погорєлова, А. Семенової, В. Тесленко, А. Хамракулова та іншими [6; 7; 12; 13].

Незважаючи на певні досягнення в розробці й вивченні проблеми креативності

особистості, технологія формування креативності в майбутніх учителів технології ще й дотепер не стала об'єктом повного спеціального психолого-педагогічного вивчення.

Метою статті є аналіз взаємопов'язаного застосування засобів декоративно-ужиткового мистецтва у формуванні креативної компетентності майбутнього вчителя технології.

У відновленні й розвитку народних художніх промислів як важливої складової духовної культури українського народу провідну роль відіграє технологічна освіта – складова цілісної системи професійної освіти, що забезпечує підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних на ринку праці фахівців технологічного та художнього профілю, а також створює належні умови для творчого розвитку особистості, формування її духовності, національної свідомості й громадянськості, художнього мислення і культури професійної діяльності майбутніх учителів технології на основі оволодіння історико-культурною спадщиною народного декоративно-ужиткового мистецтва [8].

Теорія та педагогічна практика свідчать про те, що компетентності як інтегрований результат навчальної діяльності студентів, формуються передусім на основі опанування змісту вищої освіти, набуттям певного життєвого досвіду в суспільстві.

Формування та визначення рівня сформованості основних компетентностей майбутнього вчителя технологій є особливо важливим з огляду на те, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині суму знань, досвіду, цінностей, здібностей, які набуті завдяки навчанню. Тобто, поняття «компетентність» не зводиться лише до знань і навичок, а належить до сфери складних умінь і якостей особистості [6].

Словник сучасної англійської мови трактує: *competens* – «компетенція» – 1) здібність й уміння здійснювати необхідну діяльність; 2) володіння спеціальною сферою знань; 3) спеціальні вміння для виконання певних професійних обов'язків. Компетентність (від лат. *competens* – належний, відповідний) становить сукупність необхідних щодо ефективної професійної діяльності (вузу, викладача), систематичних функціональних знань й умінь (науково-виробничих, суспільно-політичних, психолого-педагогічних, економічних, предметних і відповідних особистісних якостей) [8].

А «компетенція», на думку багатьох дослідників, є похідним від поняття «компетентність» й визначає сферу застосування знань, умінь і навичок людини, в той час як «компетентність» є семантично первинною категорією й представляє собою їх сукупність, систему, певні знання.

Також розглянувши сучасні освітні документи країн ЄС можна сказати, що «компетентність» і «компетенція» ними розглядаються як ієрархічно взаємопов'язані категорії: компетентність – як особистісна категорія, а компетенції – як одиниці навчальної програми й складові компетентності [6].

Поняття компетентностей та компетенцій науково обґрунтовано вченими країн Європейського союзу у середині 80-х років минулого століття (Д. Мертенс, А. Шелтон, Р. Бадер та ін.). Європейські експерименти розглядають поняття компетентності як загальні, ключові або базові вміння, ключові кваліфікації. Ними визначено також поняття «компетентність» як здатність успішно задовольняти індивідуальні й соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання [8].

На думку Л. Фішмана, під компетентністю слід розуміти не лише знання та вміння в тій чи іншій галузі, навіть не сукупність окремих процедур діяльності, а здібності, які дозволяють людині здійснювати роботу в цілому [14, с. 117].

Поняття «компетентність», на думку Н. Мойсеюк, означає коло повноважень будь-якої посадової особи чи органу; володіння знаннями, досвідом у певній галузі [10, с. 146].

У 80-ті роки поняття «компетентність» значно розширюється й набуває характеру сукупності інтелектуальних, фізичних, політичних, соціальних, моральних і естетичних пізнань, отриманих людиною як у системі освіти, так і з інших джерел, що знаходяться в таких сферах, як навчання, праця, культура, політика, екологія, навколишнє середовище. Усі ці напрями формують компетентність особистості, створюючи умови для всебічного розвитку індивіда [4].

Поняття «компетентність» знаходиться нині в епіцентрі світової думки тому що, воно розкриває якісно нові перспективи розуміння місії школи, життєвих результатів освітньої діяльності. В основі концепції компетентності лежить ідея виховання компетентної людини й працівника, який не лише має необхідні знання, професіоналізм, але й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання, й бере на себе відповідальність за певну діяльність [71, с. 79].

На нашу думку, професійна компетентність майбутнього вчителя технологій складається із ключових і предметних компетентностей.

До ключових компетентностей можна віднести пізнавальну, соціальну, загальнокультурну, художньо-естетичну, громадську, комунікативну, інформаційну, підприємницьку компетентності.

Предметна компетентність майбутнього вчителя технологій має такі компоненти: здатність застосовувати знання сучасної техніки та технології, графічної грамотності, художньо-естетична освіченість, художньо-професійна майстерність, практичні вміння та навички проектної, конструкторської, виробничої діяльності при розробці та виготовленні виробів, психолого-педагогічна культура.

Ці компоненти визначаються на основі Концепції загальної середньої освіти та Державних стандартів середньої загальної освіти та забезпечуються виконанням стандарту вищої освіти напрямку підготовки «Педагогічна освіта» за спеціальністю «Середня освіта “Трудове навчання та технології”».

Проведений аналіз наукової літератури показав, що поняття «креативна компетентність» і нині не має однозначного трактування, ученими характеризуються лише його окремі сторони. Проведене дослідження дозволило нам виділити основні підходи до визначення креативної компетентності в сучасній науковій літературі [6]:

- як інтегральна багатофакторна якість особистості, що обумовлює розвиток і саморозвиток творчих здібностей, уміння ефективно й продуктивно вирішувати професійні задачі, створювати у результаті інноваційний продукт;
- як стійка властивість особистості, що виявляється в узгодженні знань, умінь, особистісних якостей і досвіду релятивного процесу створення нового;
- як система знань, умінь, навичок, здібностей і особистісних якостей, необхідних для творчості та самовдосконалення;
- готовність до адаптивного використання отриманих знань і у діяльності;

- інтегративна якість особистості фахівця, що складається з сукупності певних компетенцій, спрямованих на творчу діяльність;
- як здатність знаходити оригінальні рішення відомих задач, створювати нові професійні продукти, виявляти нові проблеми та знаходити їх вирішення за рахунок реалізації творчих здібностей особистості.

Сьогодні немає сумніву в тому, що здійснення компетентного підходу у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій допомагає модернізації змісту освіти. Належне місце у системі формування креативної компетентності майбутніх вчителів технологій має зайняти використання засобів декоративно-ужиткового мистецтва.

Науковець Ю. Бистрова виділяє шість компонентів креативної компетентності [8]:

- когнітивний компонент, що забезпечує можливість здобувати нові теоретичні знання в процесі активної пошуково-пізнавальної діяльності;
- вольовий компонент, спрямований на вміння успішно долати зовнішні й внутрішні перешкоди для досягнення освітньої мети (незалежність; наполегливість; здатність до перетворення; відкритість до нового досвіду; здатність іти на ризик);
- емоційний компонент, що сприяє регулюванню й оптимізації діяльності студента на свідомому й підсвідомому рівні (помірна чутливість; експресивність; емоційна стійкість; відчуття новизни; чуйність і терпимість до протиріч);
- мотиваційний компонент як своєрідне налаштування особистості на мобілізацію до майбутньої діяльності (самореалізація; мотивація досягнення успіху; ціннісні орієнтири; внутрішня мотивація, самовдосконалення);
- діяльнісний компонент, що сприяє об'єднанню певної сукупності знань особистості для реалізації освітніх завдань, використовуючи вміння, навички, творчий досвід, особистісні якості, здатність знаходити неординарні рішення в нестандартних ситуаціях (гнучкість поведінки й мислення; активність; толерантність; адаптивність);
- оригінальність, нетривіальність, незвичайність висловлюваних ідей); рефлексивний компонент, що дає змогу об'єктивно оцінювати себе та свою діяльність; самоконтролювати; критично оцінювати досягнуте (самоповага, інтуїція, самосвідомість, внутрішній локус контролю, прогнозування результатів своєї діяльності) [6, с. 406].

Креативна компетентність майбутніх учителів технології включає систему знань, умінь, навичок, здібностей та особистісних якостей, необхідних йому для творчого вирішення професійних завдань. У структурі креативної компетентності виділяємо сукупність таких компонентів [6]:

- мотиваційно-аксіологічний, основою якого є особистісно-значимі мотиви й ціннісні установки, позитивне ставлення до формування й розвитку творчих здібностей, потреби їхнього застосування на практиці, пізнавальна та професійна спрямованість, особиста установка на придбання й творчу реалізацію своїх знань, умінь, навичок, що також виражається в ціннісному ставленні до майбутньої професійної діяльності, бажанні досягти успіху в

- ній, дозволяє визначити особистісну значущість реалізації креативності в процесі творчої діяльності, виявити її зміст;
- когнітивний компонент, який охоплює систему набутих знань, умінь, навичок креативної діяльності студентів, що є основою їхньої майбутньої професійної діяльності, а також певні властивості пізнавальної діяльності, що впливають на її ефективність і розвиток креативності;
  - діяльнісно-конативний компонент, що характеризується здатністю творчо підходити до вирішення проблемних завдань, застосовувати засвоєні прийоми й методи генерування, аналізу, синтезу та комбінування ідей, до перенесення досвіду, передбачення, подолання стереотипів; прагненням до творчої співпраці в процесі розв'язання задачі, дозволяє визначити готовність до реалізації креативної діяльності;
  - особистісно-рефлексивний, що охоплює сукупність особистісних якостей (ініціативність, винахідливість, гнучкість і критичність розуму, інтуїція, упевненість у собі, натхнення, емоційний підйом у творчих ситуаціях), відповідальність за результати креативної діяльності, застосування навичок самоконтролю, самоаналізу, прогнозування результатів своєї діяльності, саморозвиток особистості.

Важливою умовою успішної діяльності майбутніх учителів технології засобами декоративно-ужиткового мистецтва є сформованість у них креативної компетентності, яка включає здатність емоційно сприймати навколишнє середовище, творчо його перетворювати, знання культури народів і націй в різні періоди розвитку суспільства, володіння загальнолюдськими цінностями, зокрема, цінностями творчості, які забезпечують особистості самореалізацію і саморозвиток у декоративно-ужитковому мистецтві [5].

Основним змістовним компонентом формування креативної компетентності майбутніх учителів технології є декоративно-ужиткове мистецтво, народні художні промисли, культурно-виховна місія яких полягає, насамперед, у розширенні продуктивного уявлення цінностей людського життя, естетичного смаку, представлених в образній формі художніх творів, розвитку художньої інтуїції, емоційного сприйняття художньої творчості, визначенні мистецтва як специфічної духовної діяльності в розвитку культури конкретної епохи і на цій основі досягнення високого рівня власної художньої майстерності [4].

В процесі нашого дослідження впливу декоративно-ужиткового мистецтва на креативну особистість майбутнього вчителя технологій необхідно звернути особливу увагу на питання художніх та національних традицій. Традиції в декоративно-ужитковому мистецтві – це духовні естетичні цінності здобуті колективним художнім досвідом народу і передані наступним поколінням; вони спрямовують діяльність майстрів цього мистецтва і втілюються матеріально в їх творчості. Вони є художніми заповідями і канонами, відшліфованими часом, який відсіяв усе непотрібне і невиразне [3].

Формування і розвиток будь-якої компетентності, зокрема, креативної, стає можливим тільки у процесі здійснення діяльності, що впливає вже з самого визначення цього поняття. Саме у практиці на заняттях учень отримує, необхідні йому знання й уміння, а також досвід прояву креативності у своїй майбутній професійній

діяльності [25].

В процесі розвитку декоративно-ужиткового мистецтва національне виховання має сприяти піднесенню національної самосвідомості і формуванню в молодого покоління під впливом часу, нових образів, сюжетів, орнаментальних мотивів, сучасних матеріалів і технічного приладдя, під натиском модерну ці цінності зберігають свою роль в якості зразка, ідеалу, вони і є тим, що допомагає мистецтву вистояти перед усіма негараздами [3].

На заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва чимало уваги приділяється ознайомленню студентів із стилями, орнаментами, колірною гамою, напрямками, традиціями народного мистецтва, а також з історією його розвитку. При цьому широко використовуються діафілми, спеціальна література, журнали, зразки готових виробів, альбоми, що викликають великий інтерес і бажання пізнати якомога більше про людей і їх талановиті руки, що здатні виготовити такі досконалі речі [8].

Обґрунтовано, що декоративно-ужиткове мистецтво як джерело культури народу і форма творчої діяльності є основним змістовим компонентом підготовки майбутніх вчителів технологій. Наскрізне наповнення змісту навчання майбутніх фахівців знаннями з декоративно-ужиткового мистецтва спрямоване на широкий розвиток їхніх творчих здібностей і таланту, естетичної та художньої культури, національної самосвідомості, формування професійної майстерності, завдяки чому вони стають фахівцями народного мистецтва – носіями традицій, майстерності попередніх поколінь митців і художніх принципів народного мистецтва, творцями і продовжувачами самобутньої художньої культури українського народу.

Однією з важливих умов реалізації майбутнього вчителя технології в творчій діяльності є його участь у різних виставках, фестивалях декоративно-ужиткового мистецтва, в етнографічно-пошуковій діяльності, спрямованій на вивчення давніх художніх систем виготовлення виробів декоративно-ужиткового мистецтва, забезпечення взаємозв'язку сучасного з минулим і майбутнім у художній культурі суспільства [3].

Завдяки проведенню бесід, організації сприйняття художніх творів відбувається розвиток художньої спостережливості, художнього бачення, зорової пам'яті і накопичення художніх знань. Виконання спеціальних вправ на заняттях декоративно-ужиткового мистецтва на відчуття лінії, форми, кольору під час зображення виробів декоративно-ужиткового мистецтва допомагає формуванню морально-естетичного світогляду. Вивчення основ зображення орнаментів, вишивки, писанок передбачає надання необхідних теоретичних знань про вироби декоративно-ужиткового, а також розкриття теоретичних аспектів зображення цих виробів на площині, в об'ємі, за уявою тощо [3].

В умовах зростання обсягу інформаційних технологій, у ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» студенти реалізують свою навчально-творчу діяльність методом запровадження в навчально-виробничий процес комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання, локальних мереж Інтернет, проводяться заняття за допомогою комп'ютерів і програмних засобів навчання, пристосованих до їх індивідуально-психологічних особливостей, типу їх теоретичного та практичного мислення, темпу оволодіння знаннями й уміннями, набуття первинного професійного досвіду тощо.

Для успішного закріплення знань, вмій та навичок, на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва на нашу думку, доцільним є застосування групових форм роботи, що допускає варіативність завдань і методів та засобів їх виконання. Групу студентів ми поділяємо на дві підгрупи залежно від виду творчої діяльності, змісту завдань, рівня самостійної активності. А також можна поділити за напрямками роботи: оздоблення виробів і створення художніх ситуацій, моделювання ситуацій.

Виняткової уваги заслугоує моделювання ситуацій, яке потребує активного переносу набутих знань на розв'язання завдань повсякденного життя: пошити костюм для ляльки в стилі українського народного одягу, використовуючи аплікацію та вишивку, виготовити ескіз рушника для заручин і створити ситуацію його передачі; виткати гобелен у сучасному стилі (колір, форма, композиція) та із звичаєвими традиціями подарувати на вхідниці.

Особливими є завдання, які включають проектування навчально-виховних ситуацій, способів діяльності у цих ситуаціях, реалізацію певного змісту естетичного виховання через оптимальні форми діяльності. Наприклад: за допомогою яких засобів, форм і методів роботи можна ознайомити студентів з українським орнаментом? Було запропоновано дослідити регіональні особливості оздоблення, крою та шиття українського народного одягу (чоловічого, жіночого), рушників, прикрас, інших видів народного декоративно-ужиткового мистецтва. На початку своєї роботи студенти замальовували орнаменти, описували виріб, визначали розміри частин крою одягу, встановлювали правильні назви технік до того, в якому регіоні виріб був виконаний. Зауважимо, що студенти самостійно обирали регіон, народне мистецтво якого вони досліджували.

При цьому завдання можуть бути різного ступеня проблемності, як такі, що вимагають самостійного складання алгоритму виконання педагогічного завдання стосовно варіативних умов, так і такі, що передбачають самостійний пошук способу вирішення конкретних завдань з наступним визначенням узагальненого способу розв'язування деякого класу задач [3].

Адже, як стверджують Є. Антонович і Р. Захарчук-Чугай, «народне декоративно-ужиткове мистецтво живе на основі спадковості традицій і розвивається в історичній послідовності як колективна художня діяльність. Воно має глибинні зв'язки з історичним минулим, ніколи не розриває ланцюжок локальних і загальних законів, що передаються від покоління до покоління, збагачуються новими елементами» [1, с. 23].

Ми розробили завдання, за допомогою яких у студентів формуються уміння використовувати набутий досвід почуттєво-емоційного ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва, джерел національної культури, спадщини народної творчості пов'язаної з її великим виховним значенням для формування молодого покоління митців – продовжувачів справ народних майстрів. Наприклад, студентам ми пропонували три предмети побуту, виконані на різних рівнях: утилітарний, середній і мистецький. Вони повинні у відповідності до рівнів виконання емоційно описати їх і цим викликати певні почуття у школярів.

Так В. Лівшиц, розкриваючи необхідність формування креативної компетентності майбутніх вчителів технології на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва, зазначає, що «в технологічному розрізі креативність виявляється як кмітливість – здатність досягати мети, знаходити вихід із глухого кута, використовуючи ситуацію,

об'єкти й обставини незвичним способом; ширше – нетривіальне й дотепне розв'язання задач несподіваними ресурсами або інструментами» [4, с. 468]. Креативності властиві гнучкість підходів і стратегій, здатність протистояти стереотипам.

Таким чином, в ході теоретичного аналізу та практичної діяльності ми прийшли до висновку, що ефективним у формуванні креативної компетентності майбутніх вчителів технології є взаємозв'язане застосування засобів декоративно-ужиткового мистецтва.

Розвиток креативного потенціалу молодого покоління реалізується також за рахунок залучення студентів до творчої, креативної діяльності на заняттях з декоративно-ужиткового мистецтва та організації самостійної роботи, що спонукало студентів до рефлексивної діяльності, аналізу й самоаналізу відповідей на заняттях, диспутах, дебатах, вирішенню проблемних завдань, участь у тренінгах тощо.

Результативними методами й засобами, що сприяли подоланню бар'єрів психологічного захисту, розкриттю інтелектуальних можливостей, підтримці творчої спрямованості, виявилась проектна діяльність студентів на заняття декоративно-ужиткового мистецтва на уроках технології, участь у виставках, конкурсах, виконання дослідницьких завдань.

Оволодіння знаннями з декоративно-ужиткового мистецтва дає змогу майбутнім вчителям технологій зрозуміти унікальність світу, в якому зберігаються і розвиваються композиційні та структурні побудови сюжетів народного мистецтва, мотивів, орнаментів, узорів, а також досягнення сучасних художніх технологій та етнодизайнерської творчості.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів окресленої проблеми, подальший його розвиток вбачається в розгляді дидактичного забезпечення процесу формування в студентів креативної компетентності; удосконаленні механізмів формування готовності до виявлення креативної компетентності в студентів, які мають різний рівень її сформованості на момент вступу на навчання в магістратуру.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова О. В. Теоретико-методичні засади формування творчого мислення майбутнього вчителя в умовах університетської освіти: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2010. 43 с.
2. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ, 1992. 272 с.
3. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посіб. для студ. пед. ін-тів. Львів: Світ, 1992. 270 с.
4. Гарбузенко Л. Декоративно-ужиткове мистецтво як засіб формування художньо-естетичної компетентності вчителя мистецьких дисциплін. *Освітнянські обрії: реалії та перспективи*. Київ: ПШО, 2007. № 1(1).
5. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика / Гончаренко С. О, Ничкало Н. Г., Петренко В. Л. та ін. Хмельницький: ГУП, 2002.
6. Дімітрова-Бурлаєнко С. Д. Підготовка студентів технічних університетів до виявлення креативної компетентності у професійній діяльності: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Дніпро, 2018. 358 с.
7. Зязюн І. А. Краса педагогічної дії: навч. посіб. для вчителів, аспірантів, студ. сер. та вищ. навч. закл. І. А. Зязюн, Г. М. Сагач. Київ: Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1997. 302 с.
8. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: Світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004.
9. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. *Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України*. 2004. № 10. С. 3–9.
10. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навч. посіб. 4-є вид., допов. Н. Є. Мойсеюк. 2003. 615 с.

11. Моляко В. О. Стратегії творчої діяльності. Київ: Освіта України, 2008. 702 с.
12. Моляко В. О. Творчий потенціал людини як психологічна проблема. *Обдарована дитина*. 2005. № 6. С. 2–11.
13. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості: підруч. для студ. вищ. пед. навч. закл. Київ: Міленіум, 2006. 346 с.
14. Фишман Л. И. Модели образовательного менеджмента: обзорный анализ. *Школьные технологии*. 1999. № 1–2. С. 112–120.

REFERENCES

1. Akimova, O. V. (2010). Teoretyko-metodychni zasady formuvannia tvorchoho myslennia maibutnoho vchytelia v umovakh universytetskoï osvity. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Antonovych, Ye. A. (2010). Dekoratyvno-prykladne mystetstvo. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. Antonovych, Ye. A. (1999). Dekoratyvno-prykladne mystetstvo. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
4. Harbuzenko, L. (2007). Dekoratyvno-uzhytkove mystetstvo yak zasib formuvannia khudozhno-estetychnoi kompetentnosti vchytelia mystetskykh dystsyplin. *Osvitianski obrri: realii ta perspektyvy*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
5. Derzhavni standarty profesiinoï osvity: teoriia i metodyka. (2002). S. O. Honcharenko, Nychkalo N. H., Petrenko V. L. ta in. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
6. Dimitrova-Burlaienko, S. D. (2018). Pidhotovka studentiv tekhnichnykh universytetiv do vyiavlennia kreatyvnoi kompetentnosti u profesiinii diialnosti. *Doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].
7. Ziaziun, I. A. (1997). Krasa pedahohichnoi dii. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
8. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniï osviti: Svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvitoï polityky. O.V.Ovcharuk (Ed.). (2004). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
9. Kontsepsiia khudozhno-estetychnoho vykhovannia uchniv u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh. (2004). *Informatsiinyi zbirnyk Ministerstva osvity i nauky Ukrainy*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
10. Moiseiuk, N. Ye. (2003). Pedahohika. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
11. Moliako, V. O. (2008). Stratehii tvorchoï diialnosti. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
12. Moliako, V. O. (2005). Tvorchyi potentsial liudyny yak psykholohichna problema. *Obdarovana dytyna*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
13. Sysoieva, S. O. (2006). Osnovy pedahohichnoi tvorchosti: pidruch. dla stud. vyshch. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
14. Fyshman, L. Y. (1999). Modely obrazovatelnoho menedzhmenta. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].